

DŽASTIN GO

Dok protiče
VREME

Prevela

Dubravka Srećković Divković

■ Laguna ■

Naslov originala

Justin Go

THE STEADY RUNNING OF THE HOUR

Copyright © 2014 by Twyning and Hooper Inc.

Translation copyright © 2014 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

majci i ocu

„Čudno je, družé“, rekoħ, „nema zbog čeg da se tuguje.“
„Ni zbog čeg“, on će, „sem zbog neproživljenih godina,
sem zbog beznađa. Svaka koja si imao nadanja,
i moj su bila život; hajkom sam gonio pomamnom
najmamniju lepotu ovoga sveta, ne onu
koja počiva mirno u očima i kosama,
već onu koja čika upornu žurbu časova;
ako nas tamo cvelila, ljuće nas no ovde cvelila.“

– Vilfred Oven, „Čudni susret“

BOGATSTVO

Pismo je doneo kurir prošle nedelje.

Čim sam dodirnuo koverat, znao sam da je posredi fin kancelarijski materijal. Znao sam po papiru, po poroznoj površini čistih pamučnih krpa; po vodenom žigu koji se provideo kad sam ga okrenuo naspram svetla. Pismo je u torbi u pregradi nad mojom glavom, ali zamišljam drapka-sta vlakna, neravnine utisnutog zaglavlja. *Tvining i Huper, pravozastupnici, Bedford rou 11, London.*

Kurir je pokucao na vrata, s pismom i blokčetom u rukama. Pitao je kako se zovem.

„Ovo je specijalna služba“, objasnio je. „Pošiljalac zahteva da se proveri lična karta.“

Pokazao sam kuriru vozačku dozvolu i potpisao da sam primio pošiljku. Predao mi je pismo na ruke. Nad kuhinjskim radnim stolom razdvojio sam plastični zatvarač koverta za ekspresne pošiljke. Unutra je bio manji koverat, za vrednosna pisma, drap boje.

Pismo sam pročitao nad sudoperom.

Poštovani gospodine Kembele,

Opunomoćeni sam staralac zaostavštine čiji povelik deo tek treba da se podeli. Nedavno je obelodanjen podatak koji ukazuje na značajnu vezu između Vas i navedenog uživaoca zaveštanja. Kako nismo uspeli naći nijedan Vaš važeći telefonski broj, šaljemo ovo pismo na kućnu adresu koja je data kao Vaša, u nadi da ćemo hitro stupiti u kontakt.

Posebno naglašavam da je pravilno razrešenje ovog slučaja za nas krajnje važno. Shodno tome, biću Vam izuzetno zahvalan ukoliko možete da mi se javite telefonom prvom prilikom kad Vam bude zgodno, o mome trošku, na direktnu liniju čiji je broj naveden gore.

Radi Vaše vlastite koristi, molim Vas da ovo čuvate kao najstrožu tajnu sve dok se ne ukaže prilika da porazgovaramo.

*S poštovanjem,
Dž. F. Pričard,
privatni pravozastupnik
za firmu „Tvining i Huper“ p. o. o.*

Prošao sam četiri bloka Ulice Valensija kako bih stigao do javnog telefona. Jedan deo plastične slušalice bio je smrskan i odvaljen, ali kad sam je prineo uvu, začuo se signal. Prosledila su me tri operatera dok nisam dobio Englesku.

Javila se sekretarica te pravničke firme. Rekla je da gospodin Pričard trenutno nije za svojim stolom, ali da mogu razgovarati s gospodinom Džefrijem Kanom. Kan je zvučao zadihano kad se javio na telefon.

„Dakle, postojite. Blagi bože. Džejms će se oduševiti, pretpostavljam da ćemo ga odmah naći. Čujte – za slučaj da

nam pukne veza, da li biste mi mogli dati broj svog telefona? Namučili smo se i dok smo vam samo adresu našli...“

„Trenutno nemam telefon.“

„Znači, tako. Pa ništa, budite na vezi, Džejms će se svakog trena pojaviti. Recite mi, je li vaša baba...“

Iz telefona se začuo još jedan glas. Taj drugi je zvučao starije. Reči je izgovarao s nekom čudnom preciznošću.

„Ovde Džejms Pričard. Džefri, mogu ja da preuzmem.“

Kan se izvinio i pozdravio, njegova linija je škljocnula i zamukla.

„Gospodine Kembele“, kazao je Pričard, „najpre bih da vam zahvalim što ste nas pozvali. Ako nemate ništa protiv, to jest ako možemo potvrditi da razgovaramo s pravom individuom – čisto za slučaj da smo nešto zabrljali – da li bih vas smeo mučiti da mi odgovorite na nekoliko prostih pitanja?“

Pritisnuo sam čelično dugme na telefonu da pojačam zvuk.

„Naravno.“

„Sjajno. Trebalo bi da dodam da očigledno nemamo ništa ni sa kakvom zvaničnom istragom, tako da niste u obavezi da razgovarate s nama, mada bi razgovor mogao biti u vašem interesu. Prirodno, svaki podatak koji nam budete dali korišćiće se samo za razrešavanje slučaja i čuvaće se u najstrožoj tajnosti. Nemate ništa protiv da mi kažete puno ime i prezime svoje majke?“

„Elizabet Meri Kembel.“

„A devojačko prezime?“

„Martel.“

„Mesto rođenja?“

„San Francisko.“

„Hvala vam. A babino ime?“

Oklevao sam. „Zvala se Šarlot Grafton. Ne znam je li imala drugo ime...“

„Ovo je u redu. Znete li gde se rodila?“

„Negde u Engleskoj.“

„Lepo. Hvala što ste odgovorili na moja pitanja. Ako dozvoljavate, rado bih ukratko objasnio zašto smo se ovoliko užurbali. Pre bezmalo osamdeset godina, ova firma je unajmljena da sastavi prilično jedinstven testament. Naša stranka je preminula nedugo po dovršenju testameta. Čudnovato je to što glavni uživatelj zaveštanja nikada nije zatražio da ostvari svoje pravo na zaostavštinu. Dvostruko je čudnovato to što je zaveštanjem uspostavljen trust uz eksplicitan zahtev da povereno dobro ostane netaknuto sve dok ne bude moglo da se preda uživaocu zaveštanja ili njegovom direktnom potomku. Iz čitavog mnoštva razloga, ta predaja nikako nije mogla da se izvrši.“

Pričard je tu zastao. Iz pozadine se tiho začuo ženski glas. Pričard je prigušio slušalicu i odgovorio joj.

„Oprostite“, rekao je Pričard. „Nedavno mi je pokazan dokument koji nagoveštava da ste možda vi u srodstvu s pomenutim uživaocem zaveštanja. Ne želim da vam pružam lažnu nadu, ali dugo smo čekali da ispunimo želje naše stranke, a ovo je prvi opipljiv putokaz nakon više decenija. Moram naglasiti da sve ovo treba čuvati u tajnosti, koliko zarad nas, toliko i zarad vas. Neželjena pažnja mogla bi predstavljati prepreku svakom vašem potencijalnom pravu.“

Odgovorio sam Pričardu da to razumem.

„Meni je jasno“, produžio je on, „da je teško sve ovo odjednom progutati, budući da ovako stiže, i to sa druge strane Atlantika. Dakle, obavezno se raspitajte o našoj firmi, potražite nas. Smem li vas još nešto pitati? Znete li kojim slučajem da li ima postojećih zvaničnih dokumenata o vašoj porodici? To jest, je li preživeo kakav zapis i da li vam je dostupan?“

„Nisam siguran.“

„Konkretno ne mislim samo na vaš rodni list i tome slično, već i na dokumenta vaše majke, a posebno na bilo kakva dokumenta koja se tiču vaše babe.“

„Sumnjam, ali mogu da pogledam. Mislim da nemamo ništa od babe.“

„Biću vam zahvalan ako možete pogledati. Džefri će vam dati spisak dokumenata kakvi bi nas zanimali.“

Ulicom je iza mene protutnjao vatrogasni kamion, sirena je u prolazu snažno zavijala.

„Poprilična ludnica“, rekao je Pričard. „Negde ste napolju?“

„Javljam se sa javnog telefona.“

„Ah“, uzdahnuo je Pričard. „Nije ni čudo što Džefri nije uspeo da nađe vaš broj. Dakle, ima još nešto, što sam želeo da vam pomenem na kraju. Svakako mi odgovor ne treba sad, ali me zanima da li biste u bliskoj budućnosti mogli da dođete u London, o našem trošku. Ovaj slučaj je prilično osetljiv u pogledu vremena, a mnogo bismo dana uštedeli vašim prisustvom ovde.“

„Ne znam. Možda bih i mogao da dođem.“

„Veoma bih se radovao ako bih vas video ovde. Koliko shvatam, vi ste student?“

„Upravo sam diplomirao.“

„Čestitam. Onda biste možda uspeli da odložite svoj ulazak u svet zaposlenih samo koliko da skoknete do Engleske?“

„Možda...“

„Razmotrite to. Dajem vam opet Džefrija da pretrese te neke administrativne začkoljice, između ostalog i našu politiku poverljivosti i izgleda na vaše putovanje. On vam je prava osoba za pojediniosti. Slobodno nam se javite ako vam nekad ustrebamo, bilo meni bilo njemu, naravno, ali ustanovićete da je njega lakše naći.“

Pričard je sačekao koji tren pre nego što je opet progovorio.

„Gospodine Kembele, moram vas posavetovati da ovo ne pretresate sa svojom porodicom sve dok ne budete brižljivije ispitali svoja osećanja. Nisam pobornik obmanjivanja, ali ako budete sa ma kolikim delom učestvovali u podeli ove zaostavštine, to će biti po majčinoj liniji, i vi svoje nasleđe kao takvo ne delite ni sa kim. Na njega ne polažu nikakvog prava ni vaš otac, ni vaša maćeha, ni njena deca. Stoga vam savetujem najveću diskreciju.“

„Razumem.“

„Sad ću vam dati Džefrija na vezu. Biću slobodan da se ponadam da ćemo sledeći razgovor voditi u Londonu.“

Taj poziv je bio pre četiri dana. Bili su to dugi dani i lepo mi je bilo jutros kad sam izašao iz aviona. Nikada pre nisam leteo poslovnom klasom. Za sve vreme leta stjuardese su me nutkale jelom, šampanjcem i kafom, sve dok se nisu isključila svetla u kabini, pa su putnici spustili sedišta. Sat vremena sam ležao budan pod ćebetom. A onda sam uključio lampicu za čitanje i izvadio svesku.

15. avgust *Britiš ervejs*, let San Francisko – London

Sinoć jedva i spavao. Ali svejedno ne mogu da zaspim u avionu. Posle ovolikih planova, večitog čekanja na pravi trenutak – odjednom se nešto dešava, u avionu sam za London. Pošto nisam imao izbora, prosto sam morao da pođem ili ostanem. Dobra pouka.

Sutra se sastajem sa advokatima. Nisam uspeo da nađem ništa što im vredi pokazati, ali svejedno su tražili da dođem. Zašto?

Nema ni veze. Za četiri sata biću u Londonu. Samo toliko znam, a i to je podosta.

Zatvaram svesku i naslanjam glavu uz hladno prozorsko okno.

Budi me ružičast zalazak sunca koji kulja kroz dvostruko staklo. Duž okvira spoljnog okna nakupili su se kristali leda, kapi rose ponete iz Kalifornije, smrznute i očvrсле u razređenom vazduhu. U rupi između kumulusa poda mnomo pojavljuje se reckasta crna obala, potom teren najtamnije zelene boje. U more pada ogroman plavobeli glečer. Island. Nalazim se na kapiji Evrope.

Pred polazak sam Džefriju Kanu postavio jedno pitanje.

„Zašto bi neko ostavio novac nekome ko se nikada neće ni potruditi da dođe po njega?“

Kan je uzdahnuo. „Sve i da znam odgovor, ne bih vam ga mogao reći. Podaci o našim strankama smeju se davati samo ako privremeni staralac imovine to nađe za shodno. Možete upitati Džejmsa kad budete došli, ali ne smem vam jamčiti da će moći to da vam kaže.“

„Razumem.“

„Međutim... Ako dopuštate da kažem nešto što je toliko očigledno da neće predstavljati kršenje poverljivosti...“

„Molio bih.“

„To je bilo hiljadu devetsto dvadeset četvrte. I to nisu bili ljudi kao što smo vi i ja.“

PRVA KNJIGA

ALBION

*Boginjin sine, kreni kud sudba zove,
Koja se naporom savladati može.*

– Vergilije, *Enejida*,
V pevanje 709–710*

* Prevod Mladena S. Atanasijevića. (Prim. prev.)

PRAVOZASTUPNICI

Iz bezbojnog londonskog neba sipila je blaga kiša. Probijao sam sebi put kroz svetinu na trotoaru Haj Holborna, proveravao i poredio ulične znake s kartom grada koja mi je bila u ruci. *Kingsvej. Prokterova ulica.* Kišnica se sabirala u tamne bare, odražavala bele kombije za isporuku, kao ugallj crne taksije, kao bombona crvene autobuse.

Skrenuo sam levo i produžio Sandlandovom ulicom ka Bedford rou, nizu trospratnih spojenih džordžijanskih kuća s fasadama od cigle. Pored ulaza broja 11 stajala je mesingana tabla: TVINING I HUPER, PRAVOZASTUPNICI. Pritisnuo sam dugme interfona, ošamućen i uzdrhtao. Za doručak sam bio popio dve kafe, ali nisu mi mnogo pomogle. Pogledao sam u bezbednosnu kameru. Beli stubovi do vratka imali su jonske kapitele.

„Dobro jutro. Izvolite?“

„Ja sam Tristan Kembel. Imam zakazano kod Džejmisa Pričarda...“

Recepcionarka me je pustila unutra. Prihvatila mi je jaknu, pa me povela u čekaonicu s tapaciranim kožnim divanom.

„Odmah idem po Džefrija.“

Posle nekoliko minuta vratila se s porcelanskim čajnim servisom na poslužavniku. Čaj mi je opekao jezik, pa sam dodao još mleka. Digao sam pogled i video da me receptionarka posmatra iza svog stola. Oči su nam se susrele; osmehnula se. Odsutno sam listao *Fajnenšel tajms* koji sam uzeo sa stočića. Popio sam čaj i prevrnuo šoljicu – SPOUD KOPLAND PORCELAN ENGLSKA.

„Gospodine Kembele! Drago mi je što se najzad upoznajemo.“

Kan mi je prišao hitrim krupnim korakom i prodrmao mi ruku. Bio je u pripijenom odelu teget boje. Zumbane cipele su mu bile izglancane impresivno sjajno.

„Hoćemo li da se sastanemo s Džejmsonom?“

Kan me je poveo visokim drvenim stepeništem. Nad nama, po zidovima i tavanici, ogromni murali: kralj na konju, a dolazak mu oglašavaju anđeli; mlada Britanija, sa svojim štitom i trozupcem, prima danak od čitavog sveta.

Niz stepenište su silazila dva mladića s kravatama, obojica su pod miškom držala crvenkastosmeđe fascikle. Ozbiljno su nam klimnuli glavom u prolazu. Pogledao sam niz sebe, u svoju odeću iz prodavnice polovne robe, u gužvavu košulju i stare pantalone.

„Imam utisak da nisam dolično odeven.“

Kan se osmehnulo. „Taman posla. Vi ste stranka. Mi smo pravozastupnici.“

Produžili smo nekim hodnikom do dvokrilnih zastakljenih vrata. Kan je tu zastao, utišao glas.

„Samo reč-dve pre nego što uđemo. Prirodno, možete mu se obraćati po imenu, on ne trpi formalnosti. Ali možda bih vam predložio da na sva pitanja odgovarate...“

Kan je oklevao.

„...što neposrednije. Iz ličnog iskustva mogu vam reći da kod Džejmsa neodređenost nikuda ne vodi. Odmah je prozre. Budite prema njemu što otvoreniji, pa će i on zauzvrat biti iskren prema vama. Kako vam to deluje?“

„Odlično.“

Kan se toplo osmehnuo. Pokucao je na vrata, pa me uveo. Kancelarija velika ali spartanska. Sto s rezbarenim nogama u vidu lavljih šapa, površina prepuna hartija naslaganih u uredne gomile. Kožni kauč i polufoteljice. Džinovski perzijski tepih. Pričard je stajao iza stola, držeći napregnuto list papira pred nosom. Bio je srebrokos, s kravatom i prsnikom preko košulje s francuskim manžetama. Digao je šaku k nama, potom prošetao nekoliko koraka između prozora i kamina, očiju uprtih u taj list. Pričard je potom udario na njega potpis, na stolu, i pozvao sekretaricu da dođe po njega. Okrenuo se sav ozaren.

„Ako možeš da ispuniš minut koji ne prašta“, citirao je Pričard, „sa šezdeset skupocenih sekunda...“*

Pružio je ruku. „Džejms Pričard. Oprostite što ste zbog mene čekali. Pretpostavljam da vam londonsko vreme nije izneverilo očekivanja?“

Pričard je pokazao na jednu stolicu; on i Kan seli su na kauč preko puta. Prekrstili su noge u istom smeru. Na zidu iza njih visile su uramljene fotografije. Iznad Kanovog rame na nalazila se crnobela slika grupe muškaraca u odelima s prsnicima, kruto postrojenih oko nekog ćelavog čoveka belih brkova. Čelavku je glava bila blago nagnuta ka objektivu, a u ruci je držao lulu.

„Je li to Klement Atli?“

Pričard me je pogledao.

„Tako je. I on je bio naša stranka.“

* „Ako“, Radjard Kipling, prevod Ive Andrića. (Prim. prev.)

Pokazao sam visokog, svetlokosog mladića na fotografiji.

„A ovo ste vi?“

Pričard je klimnuo glavom, ali se nije okrenuo ka slici.

„Ja sam obavio vrlo malo posla u vezi sa zaostavštinom gospodina Atlija. Njom su se zabavili najstariji pravoza-
stupnici, ali dozvoljavali su mi da prisustvujem ponekom
sastanku, zarad budućih pokolenja.“

Pričard je počutao. „U svakom slučaju, kako ste putova-
li? Ne dozvolite da vam se zbog Hitroua ogadi London. Ili
zbog *Britiš ervejsa*, isti đavo. Naše draži se kriju u drugim
stvarima. U koji hotel su vas strpali?“

„U *Braun*.“

„Sjajno. Već ste lepo videli London?“

„Stigao sam sinoć.“

„E pa, razgledajte malo pre nego što odete. Tauer.
Ridžents park. Britanski muzej.“

Pričard je pogledao u Kana.

„Ugovor o poverljivosti“, podseti ga Kan.

„Naravno“, kaza Pričard. „Pažljivo ste ga pročitali?“

„Da.“

„A Džefri mi kaže da nemate svoje zastupnike?“

„Da.“

Pričard je klimnuo glavom. „Kao što ste sigurno zapazili,
ugovor zabranjuje da se detalji slučaja otkrivaju bilo kojoj
nezainteresovanoj strani, što u svakom slučaju oduzima
svrhu pravnim savetnicima. Hoćete li sad potpisati ugovor?
Bez njega neću moći da vam saopštim detalje slučaja.“

Kan je spustio debelu dokumentaciju na stočić ispred nas
i ponudio svoje nalivpero. Našao sam stranicu s mestom za
potpisivanje na samom kraju i nažvrljao nakazan potpis. Kan
je pozvao unutra neku mladu ženu da zavede dokument.

„Sve što od ovog trena bude rečeno“, opomenuo me je Pričard, „strogo je poverljivo. Džefri, odavde mogu i ja da preuzmem.“

Kan je izašao s tom mladom ženom i zatvorio za sobom vrata. Pričard me je načas posmatrao, kao da čeka da prvi progovorim. Bledunjavo se osmehnuo.

„Prilično slaba šansa, no da li ste prisnije upoznati sa ekspedicijama na Mont Everest dvadesetih godina prošlog veka?“

„Ekspedicijama?“

„Oprašta vam se. Džefri mi reče da ste studirali istoriju, ali teška posla da se tako nešto uči na univerzitetu u današnje vreme. Da pređemo za sto? Bojim se da će mi biti potrebne beleške dok sve ovo objasnim.“

Pričard mi je s prednje strane stola izvukao stolicu, a sâm seo preko puta. Probrljao je po gomilama dokumenata, nekih kucanih na mašini, a nekih ispisanih kosim rukopisom na hartiji bez linija.

„Čitave ove nedelje prorađivao sam dodatno slučaj – upozoravam vas, povelika je to glavobolja. Nastojaću da vas ne zatrpam detaljima, ali ključno je važno da shvatite 'problem' Volsingamove zaostavštine, a što pre proniknete u taj problem, to bolje, jer vreme nam je ograničeno. Ono što ću vam ispričati većinom je zapisao Piter Tvinging, izvršitelj podele zaostavštine. Srećom, pedantno je vodio beleške. Taj slučaj je bio izvor glavobolje od onog trena kad ga je Tvinging preuzeo. A znao je to.“

Pričard je rasklopio naočari sa okvirom od kornjačinog oklopa, pa ih stavio na nos. Pregledao je stranicu ispred sebe.

„Naša stranka je čovek po imenu Ešli Volsingam. Sa sedamnaest godina Volsingam je nasledio pozamašnu

zaostavštinu od svog deda-ujaka Džordža Rizlija, osnivača jedne veoma profitabilne brodske linije. To je bilo hiljadu devetsto trinaeste. Rizli nije imao dece, a kako je Volsingamov otac bio pokojni, Rizli je na Ešlija gledao kao na svog unuka. Kada je Rizli umro, Ešli je nasledio veći deo njegove zaostavštine. Rizlijevom zaostavštinom rukovodio je Piter Tvining, a kasnije će Tvining postati i izvršitelj podele Volsingamovog bogatstva.

Ešli je krenuo na Magdalenin koledž u Kembridžu u jesenjem semestru hiljadu devetsto četrnaeste. Prilično mu se nezgodno namestilo, zar ne? Rat je počeo u avgustu i Ešli se odgovorno prijavio na vojnu komisiju. U leto hiljadu devetsto šesnaeste trebalo je da ga pošalju u Francusku. Poslednje nedelje koju je proveo u Engleskoj upoznao je izvesnu Imodžen Soums-Anderson.“

Pričard je pogledao u mene. „Znači li vam nešto to ime?“
„Ne.“

„Šteta. Nadao sam se da vam možda nešto znači. Znate, Imodžen je bila sestra vaše prababe Elenor.“

Odmahnuo sam glavom. „Nikad nisam čuo za to prezime. Soums...“

„Soums-Anderson. Anglo-švedsko prezime – neuobičajena porodica. Tvining je ostavio stranice i stranice beležaka samo već o Soums-Andersonima. Otac je bio švedski diplomata, prvi izaslanik švedskog poslanstva u Londonu. Majka je bila Engleskinja, po svoj prilici školovana vajarka. Imali su dve kćeri, Elenor i Imodžen. Engleska strana porodice, Soums, imala je solidan umetnički pedigree, pa su i kćeri vaspitane u istom tom duhu, prilično boemski. Elenor će kasnije postići izvestan ugled kao slikarka.“

„Ona mi je bila prababa?“

Pričard se namrštio. „Da, doći ćemo i do toga. Kao što rekoh, Ešli je Elenorinu mlađu sestru Imodžen upoznao u avgustu hiljadu devetsto šesnaeste. Imali su nedelju dana nešto nalik ljubavnoj vezi, a onda su Ešlija poslali u Francusku da ratuje. Pretpostavljamo da su ostali u kontaktu. U novembru hiljadu devetsto šesnaeste Ešli je teško ranjen u jednoj od poslednjih bitaka u odbrani Some. Greškom je objavljeno da je mrtav. Ova pravnička firma obavestila je Imodžen o Ešlijevoj smrti, a već nedelju dana potom saznalo se da je zapravo živ. Čim je to čula, Imodžen je zapucala pravo u Francusku. Našla je Ešliju u jednoj bolnici u Alberu, blizu frontovske linije. Nakratko su se tu videli i zbog nečega se posvađali, ili je makar tako Ešli kazao Tvingingu. Potom je Imodžen nestala. Koliko mi znamo, nikad se nije vratila u Englesku i niko je nikad više nije video.“

„Šta je bilo s njom?“

Pričard je skinuo naočari.

„Ne znamo. I pretpostavljam da nikada nećemo ni znati. Gospođica Soums-Anderson važila je za osobu prilično – impulsivnu, da tako kažemo. Makar po Tvingingovom mišljenju. Na osnovu njegovih beležaka zaključujem da ju je smatrao donekle nepredvidljivom. Izvesno je žalio što su se Ešliju i njoj uopšte i ukrstili putevi. Bilo je mnogo spekulisanja povodom njenog nestanka, ali ništa se nikada nije potvrdilo. Očigledno je Ešli verovao da je još živa, jer to je i rekao Tvingingu u nekoliko prilika.“

Pričard je okrznuo pogledom sat na ruci. Ponovo je stavio naočari.

„Zanemarujem najvažniji deo. Planinarenje. U Čarterhausu, među Ešlijevim profesorima bio je i Hju Prajs, slavni alpinista. Prajs ga je vodio sa sobom u planinarenje po Velsu,

letnje sezone provodili su u Alpima. Ešli je hiljadu devetsto petnaeste primljen u Alpinistički klub, a dvadeset i neke je, vele, bio među najboljim planinarima u Engleskoj. Dvadeset četvrte je Ešli zaslužio mesto u trećoj britanskoj ekspediciji na Mont Everest. Nekoliko dana pre no što će zaploviti u Indiju, preko koje će stići na Tibet, Ešli je došao u ovu pravničku firmu i zatražio od Tvininga da mu revidira testament. Dotad je prvi uživalac zaveštanja bila njegova majka, ali Ešli je zahtevao od Tvininga da prepravi testament tako da veći deo zaostavštine dobija Imodžen.“

„Ali ja sam mislio da je ona iščezla...“

„Vodila se kao nestala već sedam godina.“

„Može se ostaviti novac osobi koja se vodi kao nestala?“

„Zašto da ne? To nije nezakonito. Samo je vrlo rđava zamisao. Prirodno, Tvining je pokušao da ga odgovori od te izmene, ali Ešli je zahtevao da novac stoji u vidu trusta sve do trenutka kad bi Imodžen ili njen direktni potomak zahtevali svoj deo. Naložio je da se trust ne dira osamdeset godina. Ako se za to vreme ne javi niko s pravom na nasledstvo, ono će se razdeliti raznim ustanovama koje se finansiraju iz dobrotvornih sredstava – Ešmolovom muzeju, Alpinističkom klubu, nekim seoskim crkvama u Berkširu. Ta tačka ugovora unesena je s namerom da se svakom drugom onemoguću da ugrozi Imodženi pravo, sve dok postoji verovatnoća da je živa, a i da se spreči da zaostavština konfiskacijom pripadne kraljevskoj porodici.“

Pričard je prevrnuo list na svom stolu.

„Ešli Volsingam je nastradao na Mont Everestu sedmog juna hiljadu devetsto dvadeset četvrte, kad ga je prilikom pokušaja da osvoji jedan vrh zahvatila oluja. Njegova majka je dobila svoj deo zaostavštine, ali Imodžen se nikada nije pojavila. Decenijama smo očekivali da ćemo ostatak razdeliti

kad istekne tih osamdeset godina. Već smo bili spremili dokumenta. Ali prošlog meseca sve se promenilo.

Znate, gospodine Kembele, poslednjih godina vlada izvesno interesovanje za Elenorine slike, mada to, koliko uspevam da shvatim, manje veze ima s njenim radom, a više s njenim društvenim vezama. Izgleda da je Elenor bila bliska sa umetničkom grupom 'Kamden taun', kao i sa nekim istaknutim francuskim slikarima. Prošlog meseca je jedna svršena studentkinja pregledala Elenorina pisma u Britanskoj biblioteci. Nešto što je našla privuklo joj je pažnju, pa je na kraju to pismo prosleđeno i nama. Verujemo da se tiče Imodžen.“

Pričard je sa stola uzeo neku foto-kopiju.

„Ovo pismo možda razjašnjava zašto je gospodin Voltingam ostavio novac ili Imodžen, ili njenom direktnom nasledniku. Ne njenoj sestri, roditeljima, obratite pažnju, već samo potomku.“

Gurnuo je list preko stola.

„Pismo je hiljadu devetsto dvadeset pete pisala Elenor svome mužu. 'Š.' koja se ovde pominje, naravno – to je vaša baba. Tad joj je bilo osam godina i očigledno je imala neke poteškoće u školi.“

Foto-kopija je prikazivala poslednju stranicu pisma. Rukopis je bio nakinđuren ali precizan.

Fransis smatra da ću za Smajdov portret uspeti da dobijem najmanje 8.000 franaka. Pod uslovom da ga ne oštete u tranzitu – čega se i plašim s obzirom na njegov čudan oblik i na neizbežno traljave sanduke. On je ubeđen da će ga Brožinar uzeti čim ga bude ugledao. Nisam baš toliko sigurna.

Prirodno, brinem se što čujem da je Š. opet u zavađi sa onim što je za nju najprobitačnije. Slažem se,

gospođica Evans jeste prilično tupa i nesaosećajna kada je o Š. reč, ali opet, ne može se ni poreći da je to dete nepromišljeno i da mu lako pada pažnja. Svakako smo se borili da je vaspitamo onako kako je po našem sudu bilo najbolje, ali pretpostavljam da je isto tako tačno i to da smo joj nalazili opravdanja i da ćemo uvek to i raditi. Svakog dana je sve više slika i prilika svoje majke, i likom i po naravi.

Smejem se kad zamislim kako bi I. smatrala još jednim belegom sudbine ili božanskim žigom kad bi znala da Š. nije onakva kakvu želimo da je stvorimo vaspitanjem, nego onakva kakva se rodila da bude. Moram priznati i to da mi je ponekad neizmerno draga Š.-ina tvrdoglavost, budući da već ovoliko godina nemam I. Ali više od svega se brinem da ne doživi sudbinu svoje majke.

Moram sad da bežim – portir je upravo najavio neustrašivu madam Buden. Ponovo.

Ovo spali.

Sve vas voli
Elenor

Vratio sam pismo Pričardu. Skinuo je naočari i zavalio se na naslon.

„Razumete šta ovo govori između redova?“

„Da je moja baba bila Imodženina, a ne Elenorina ćerka.“

Pričard je klimnuo glavom. „A vi ste njen jedini živi potomak. Pretpostavljam da je pismo preživelo pukom srećom. Zakonski, slabo je iskoristivo. Imodžen se čak ne navodi punim imenom.“

„Meni deluje jasno...“

„Ukoliko je u njemu sadržana istina. A možda i nije, iz ko zna koliko razloga. Zato zakon ne bi ni smeo da se osloni na takvo pismo. Bila bi nam potrebna opipljivija dokumentacija.“

„Kakva, na primer?“

„Zvanična dokumenta koja povezuju vašu babu sa Imodžen. S obzirom na to da su se dobro pomučili da sakriju da je vaša baba imala dete, zapitaćemo se da li takve hartije i postoje. U njihovom nedostatku, nekoliko dokaza kao što je ovaj, na gomili, moglo bi biti ubedljiv argument. Ali bilo bi nam potrebno mnogo više dokumenata.“

Načas sam promislio.

„Da li bi to onda značilo da je otac Volsingam?“

„Po svoj prilici. Time bi se štošta objasnilo.“

„Ne razumem. Vi mislite da ja mogu da otkrijem nešto o tome?“

Pričard je ustao. Krenuo je da šetka po sobi.

„U bezizlaznom smo položaju. Volsingamov trust je uređen s velikom promišljenom tajnošću. Mogućnosti privremenih staralaca da nešto postignu istragom strogo su ograničene. Gospodin Volsingam je verovao da će se Imodžen sama pojaviti da zatraži svoj deo zaostavštine, a nije želeo da mu neko prčka po privatnom ljubavnom životu. Ovo pismo izvesno nagoveštava i zašto. U svakom slučaju, trust nam eksplicitno zabranjuje da zatražimo ma kakvu pomoć trećeg lica. Osamdeset godina nije bilo nikakvih agenata za nalaženje naslednika, nikakvih privatnih istražitelja, ničega.“

Pričard je zastao pred visokim prozorom i zavrteo glavom.

„Blago rečeno, slučaj izluđuje. A prisutan je otkako radim. Gospodin Tvining je uvek govorio da se pitanje Volsingamovog bogatstva mora kad-tad razrešiti samo od sebe, da se mora pojaviti neki naslednik s obzirom na količinu novca

koja je u igri. Ali to se nije dogodilo. Vi ste prvo neupućeno lice koje je uopšte ispunilo uslove da mu se poveri postojanje ovog trusta, a mogu vam reći da uopšte nije bilo lako i dotle doći. Čak i kao potencijalni naslednik, vi morate podlegati uslovu poverljivosti koji je sadržan ovim trustom, i eto zašto ne možete unajmiti pomoć sa strane, isto kao i mi. To baš i nije ohrabrujuće, ali moguće je da dokaze možda i neće biti tako teško naći. Mi to prosto ne znamo jer sve vreme su nam bile vezane ruke. Znamo da istina postoji, ali zabranjeno nam je da tragamo za njom.“

Pričard je pogledao u mene.

„Vi imate priliku da budete preduzimljiviji.“

Opet se okrenuo ka prozoru. Kiša je napolju padala sve brže, niz staklo su se slivale zavese vode. Neki čovek dole na ulici pojurio je da se skloni.

„Slučaj Volsingam već je bio u našoj firmi kad sam joj ja pristupio. Sad u martu je tome bila četrdeset jedna godina. Voleo bih da sredim ovaj slučaj pre penzije, i to da ga sredim onako kako je naša stranka nameravala. Novac i nije bio istinski namenjen ni nekoj crkvi ni muzeju. Dakle, možete zamisliti koliko sam se obradovao kad sam čuo za ovo pismo i saznao da postojite. Da se tako izrazim, ovaj slučaj je u neku ruku moje zaveštanje, pa ne bih voleo da se pretvori u poraz.“

„Ne znam ni odakle bih započeo.“

Pričard je klimnuo glavom. „Da vas nešto posavetujem. Ukoliko postoji potvrda vaše krvne veze sa Imodžen, sumnjam da će se naći u državnim arhivama i na tome sličnim mestima. Možete potražiti, naravno, ali i vi i Džefri ste već obavili taj deo posla u vezi s dokumentima vaše majke, a privremenim staraocima je dozvoljeno jedino da pregledaju

zvanična dokumenta. Od hiljadu devetsto šesnaeste pa nadalje, Imodženi nema traga na hartiji. Pretražene su sve uobičajene arhive. Ništa nije iskrslalo.“

Pričard je lupnuo prstom po foto-kopiji.

„Ovo pismo je krupno otkriće. Ono je nit koju treba da sledite. Novi dokazi često otvore i nova vrata. Osamdeset godina niko nije imao koristi od ovog znanja, niti pak slobodu koju imate vi. Pratite me?“

„To je neverovatno.“

„Svakako jeste. A isto tako je i zbrka, a ja vas vrbujem da je raščistite. Nećete mi zahvaljivati, jer ono najgore tek treba da vam saopštim. Danas je šesnaesti avgust, je li tako?“

Pričard je seo za svoj sto i uzeo neki drugi list papira.

„Ešli Volsingam je poginuo sedmog juna hiljadu devetsto dvadeset četvrte. Vest se u engleskim novinama pojavila dvadeset prvog. Čim je za to saznao, Tvining je pokušao da stupi u kontakt sa Imodžen, ali naravno, nije uspeo. Shodno tome, Volsingamova zaostavština je prešla u trust sedmog oktobra hiljadu devetsto dvadeset četvrte. Pamтите da je posredi osamdesetogodišnji...“

„To je za dva meseca.“

Pričard me je pogledao.

„Manje-više. Ukoliko se ne pojavi niko ko polaže pravo na nju, zaostavština sedmog oktobra prelazi drugonavedenim uživaocima zaveštanja. To znači da imate još oko sedam nedelja. Sad vam je jasno zašto sam insistirao na tome da odmah dođete u London. Priznajem, deluje kao gadan maler što smo za ovo pismo saznali tek sad, ali zamislite da smo ga našli za dva meseca. Sve zavisi od ugla posmatranja. Pesimista bi rekao da imate sedam nedelja da pronađete nešto što se nije moglo naći osamdeset godina...“

Pričard se nagao ka meni. Usnama mu je prominuo

dvosmislen osmeh.

„Gospodine Kembele, da vas pitam nešto. Vi niste pesimista, zar ne?“

Oklevao sam. „Nisam siguran.“

„To ste rekli kao pravi Englez. Ja sam pak uveren da do oktobra možete mnogo šta postići. Ne kažem da ćete naći dokaz, jer nismo sigurni ni da je neki dokaz preživeo. Ali valjda ćete biti sposobni da uđete u trag onome čemu se može ući u trag.“

Pričard je pritisnuo dugme na telefonu. Zatražio je da mu pošalju Kana.

„Kao i uvek, detaljnije će vas uputiti Džefri. On vam je prava osoba za pojedinosti. Srećno.“

Pričard je ustao, a ja sam nespretno skočio i pošao za njim ka vratima. Ponovo mi je prodrmao ruku.

„Ako mogu nečim da vam pomognem“, rekao je, „ne ustežite se da zovete.“